

Finansinspektionen

Box 7821, 103 97 Stockholm

Att: Helen Svedin

Via e-post: finansinspektionen@fi.se; helen.svedin@fi.se; marie.jesperson@fi.se;
sophie.degenne@fi.se

Stockholm
2025-08-22

Ert dnr
25-19097

Vårt dnr
2025/115

Remissvar angående rapporten Avgifter hos Finansinspektionen

Näringslivets Regelrådet (nedan NNR) har beretts tillfälle att avge yttrande över ovan nämnd remiss och anför följande;

Bakgrund

Finansinspektionen (nedan Fi) tar ut årliga avgifter för tillsynsinsatser samt avgifter för prövning av ansökningar och anmälningar från de finansiella företag och personer som driver verksamhet i Sverige. Regeringen beslutar om avgifterna. I rapporten lämnar Fi förslag på nya avgifter som myndigheten behöver ta ut för ärendeslag som följer av nya och ändrade regelverk.

I sammanhang med myndighetens avgiftsuttag är myndighetens förenklingsuppdrag i regleringsbrev för 2024 och 2025 av betydelse. Finansinspektionen fick i regleringsbrevet för år 2024 i uppdrag att stärka och påskynda förenklingsarbetet i fråga om arbetet med regelförenklningar och processer för att minska företagens regelbörda och administrativa kostnader. NNR menar att företagens osäkerhet om relevansen och kostnadseffektiviteten i Finansinspektionens arbete och avgiftsuttaget för detta arbete utgör en del i företagens regelbörda. Det behöver vara uppenbart för företagen att myndighetsutövningen är relevant och kostnadseffektiv samt att avgiftsuttaget ligger på lägsta möjliga nivå. Finansinspektionens remiss av rapporten Avgifter hos Finansinspektionen är en viktig del i denna transparens.

Kostnadstransparens

NNR konstaterar inledningsvis att Finansinspektionens avgiftsrapport uppvisar en betydande brist på transparens beträffande de avgifter som myndigheten tar ut. Även om det tydligt framgår vilka avgifter Fi föreslår regeringen att påföra företagen, saknas det helt möjligheter för en utomstående att förstå vilka faktiska kostnader som uppkommer hos Fi i samband med handläggningen av dessa ärenden. En sådan avsaknad av insyn riskerar att stå i strid med grundläggande krav på transparens och proportionalitet vid myndighetsutövning. En av få formuleringar i avgiftsrapporten som tar upp frågan om kostnadseffektivitet är *”De kostnader som kan knytas till ärendeslaget beräknas motsvara intäkterna”*. Denna standardformulering med några variationer förekommer på flera ställen i rapporten. Fi gör i rapporten uppskattningar av

antalet ärenden av respektive slag som kan förutses behöva behandlas av myndigheten, varför den totala intäkten för ett visst ärendeslag har kunnat beräknas. Det finns också en uppgift om kostnadssidan för respektive ärendeslag i form av en genomsnittlig tidsåtgång i timmar. I några sammanhang framgår också av rapporten att vissa ärendeslag är *"komplexa"* och *"tar mycket resurser i anspråk"*. NNR menar att en utomstående part som tar del av rapporten behöver veta mer om vilka moment som ingår i handläggningen av ett ärende, för att kunna bilda sig en uppfattning om relevansen och effektiviteten i myndighetsutövningen.

Om inte Regeringen har tillgång till information utöver denna avgiftsrapport menar NNR att det också för Regeringen måste vara omöjligt att ta ställning till relevansen och kostnadseffektiviteten i myndighetens arbete och föreslaget avgiftsuttag.

NNR noterar att Fi är tydlig med att avgiftsrapporten enbart utgör ett förslag till Regeringen och att det slutgiltiga avgiftsuttaget är helt avhängigt Regeringens beslut. NNR menar att med tanke på det bristfälliga underlaget är det svårt att föreställa sig att Regeringen kan fatta något annat beslut än att rakt av bekräfta de avgifter som förslås. NNR frågar sig om Regeringen vid något tillfälle, historiskt, har avslagit eller korrigerat någon enskild avgift.

Underlagen behöver kompletteras i dessa avseenden.

Kostnadstransparens - tillståndsärenden

Finansinspektionen skriver angående behovet av konsekvensutredning av underlag för beslut om nya avgifter följande på sidan 5 i rapporten.

"Konsekvensen av avgifternas påverkan på samhället och konkurrensen på den finansiella marknaden är omständigheter som har beaktats vid utformningen av de författningar som reglerar FI:s finansiering och avgiftsuttag. Vi har därför inte tagit hänsyn till sådana konsekvenser i denna rapport."

NNR menar att även justeringar i enskilda avgifter kan få konsekvenser som behöver utredas och redovisas. Att enbart hänvisa till tidigare konsekvensutredningar är inte tillräckligt. NNR har med anledning av denna hänvisning studerat vissa av förarbetena till Avgiftsförordningen (1992:191) och noterar bland annat följande skrivning i Prop. 1989/90:138 sidan 17.

"Inkomsterna bör särredovisas för att underlätta kostnadsuppföljning. En sådan ordning bör bidra till ett medvetnare kostnads- och intäktstänkande och till att ansvaret för avgiftssättningen ökar."

Angående konsekvenser av avgiftssättning som behöver redovisas noterar NNR att Fi tar upp avgifter för ärendeslag enligt BMR-förordningen (sid 21-22 i rapporten). Fi skriver att man uppskattar att det under år 2026 inte kommer att komma in några ärenden enligt artikel 24.7 i BMR. NNR frågar sig vilka konsekvenser i form av kostnader som kan tänkas uppkomma för att Fi ska upprätthålla handläggares kompetens i dessa frågor, i avvaktan på eventuella framtida ärenden.

Vidare föreslår Fi på sidan 23 i rapporten att avgifter för vissa ärendeslag helt tas bort. Angående konsekvenser av detta frågar sig NNR vilka kostnaderna är för att avveckla kompetens som kan tänkas uppkomma i detta och liknande sammanhang. Om detta skulle vara ett ärendeslag som vissa handläggare har specialiserat sig på, kan kostnader för omskolning av handläggare tänkas uppstå.

I tabell 1 (sidan 7 i rapporten) finns en redovisning av beräknad genomsnittlig handläggningstid i timmar och minuter för 35 olika avgiftsklasser. För att skapa en bättre öppenhet och transparens i redovisningen bör fler detaljer framgå, exempelvis hur många ärenden som

kommit in historiskt, kostnader för sjukfrånvaro, lokaler, over-head, kompetensutveckling etc. Uppgifter av sådan karaktär får anses vara vitala för att omvärlden ska kunna avgöra om det faktiskt handlar om avgifter som motsvaras av erhållna motprestationer på ett kostnadseffektivt sätt. Det vore också värdefullt för remissinstanserna att få en något mer specificerad beskrivning av exempelvis avgiftsklass AG där det enbart framgår att handläggningstiden för dessa ärenden är 9000 timmar. Det handlar alltså om ett antal årsarbetstider för en handläggare. Det vore exempelvis intressant att veta hur stor del av de 9000 timmarna som beräknas läggs på inläsning av ansökningshandlingar.

NNR noterar vidare att det i den aktuella rapporten inte finns några siffror för antalet behandlade ärenden utan endast uppskattningar av ett framtida antal ärenden. NNR har angående tidigare avgiftsrapporter noterat att antalet ärenden för vissa ärendetyper är mycket få (1-5 stycken per år). NNR antar att det fortsatt kan handla om mycket få ärenden av vissa ärendetyper. NNR skulle gärna vilja se en beskrivning av hur tidsbedömningarnas tillförlitlighet påverkas av det väldigt begränsade underlaget för utvärdering som är tillgängligt. Fi kanske redan har gjort vissa utvärderingar, som skulle kunna bidra till remissinstansernas och beslutsfattarnas förståelse av underlagen. Dessa utvärderingar skulle i så fall behöva redovisas i underlagen.

Underlagen behöver kompletteras i dessa avseenden.

Kostnadstransparens - årliga avgifter

Angående årliga avgifter (tillsynsavgifter) redovisar Fi intäkter och kostnader för sex olika avgiftsgrupper, på ett mycket övergripande plan. Exempelvis ingår i avgiftsgrupp 1 banker, kreditmarknadsföretag, värdepappersbolag med flera. Fi förklarar att de totala kostnaderna för en avgiftsgrupp fördelas på varje företag i gruppen utifrån dess balansomslutning, sammanlagt fondvärde eller nedlagd tid. Fi tar exempelvis upp avgiften för emittenter som avses i 16 kap. 1 § första stycket lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, och förklarar att avgiften höjdes med 200 procent per 2024-01-01. Denna avgift föreslås nu höjas med 100 procent ytterligare per 2026-01-01. Fi redovisar också att de totala intäkterna för Fi från denna avgift skulle bli 24 000 000 kr per år. Rimligheten i detta exempel på tillsynsavgifter är utifrån underlagen svår att ta ställning till. NNR menar att denna redovisning ger någon slags bild av de årliga avgifterna, även om det är på en alltför övergripande nivå. Underlagen behöver kompletteras i detta avseende. Även om remissinstanserna av underlagen kan konstatera att Fi har kostnader, får remissinstanserna en mycket bristfällig insikt i vad som faktiskt utförs på myndigheten.

Underlagen behöver kompletteras i dessa avseenden.

Effektivitet

I diskussionen om effektivitet vill NNR framhålla följande. Avgifter ska per definition inte vara en finansieringskälla för utgifter som faller under statens generella ansvar, som exempelvis vissa former av myndighetsutövning. Även kostnader som är kopplade till hur myndigheten drivs, och som kan bero på bl.a. personalpolitik och organisation, är frågor som påverkar effektiviteten i arbetet och bör enligt NNR finansieras på annat sätt och inte via avgifterna. En transparent kostnads- och intäktsredovisning för respektive avgift och mottagargrupp är i detta sammanhang därför viktig. Av kostnadsredovisningen är det vidare viktigt att det framgår vilka typer av kostnader som denna innefattar och hur kostnaderna fördelar sig på dessa. Eftersom en stor del av kostnaden är relaterad till arbetstid är det viktigt för remissinstanserna att kunna bilda sig en uppfattning om vilka arbetsmoment som ingår i handläggningen och hur dessa olika arbetsmoment förhåller sig till varandra tidsmässigt. Ett mål, bland andra, med en sådan

redovisning är förstås att myndigheten internt ska kunna identifiera tids- och kostnadseffektiva arbetssätt genom att jämföra tidsåtgången hos olika handläggare.

För att säkerställa att effektivitet verkligen uppnås anser NNR att regeringen behöver titta närmare på hur man kan skapa incitament för att åstadkomma detta. Genom att myndigheten generellt kan skjuta vidare sina ökade kostnader till företagskollektivet finns det en risk att incitamenten minskar för att förbättra effektiviteten i myndighetens egen verksamhet. För att säkerställa effektiviteten i FI:s verksamhet anser NNR vidare att en diskussion behöver föras kring produktiviteten i FI:s verksamhet.

Utvärdering

NNR uppfattar att avgiften för ett tillståndsärende bestäms utifrån en uppskattad tid för handläggningen. Detta beror på hur lång tid ett ärende i genomsnitt bedöms ta att handlägga. NNR frågar sig vem det är som gör denna bedömning och hur denna bedömning görs mer i detalj, exempelvis vilka underlag som samlas in inför bedömningen. NNR frågar sig också vilken uppföljning som genomförs av bedömningens överensstämmelse med det verkliga utfallet, d.v.s. hur lång handläggningstiden för en viss ärendetyp i genomsnitt har varit under året. Underlagen behöver kompletteras i detta avseende.

NNR efterfrågar också en redovisning av förändringar i uppskattad genomsnittlig handläggningstid för olika typer av ärenden. En sådan redovisning kunde i brist på bättre ge remissinstanserna en indikation på förändringar i effektivitet hos myndigheten.

NNR har i tidigare remissvar påtalat vikten av att det regelbundet görs och redovisas en oberoende granskning/uppföljning av systemet för att fastställa avgifter, för att bl.a. se om det uppskattade antalet timmar som ligger till grund för avgiftsklasserna och uttaget av avgifter är rimliga. Det bör också ingå att granska om den modell som används för finansiering av tillstånd och tillsyn är den mest kostnadseffektiva utifrån ett företagsperspektiv.

Slutsats

NNR finner att underlaget behöver kompletteras och förtydligas för att utgöra ett fullgott underlag för regeringens beslut om Finansinspektionens avgifter.

August Liljeqvist
Näringslivets Regelnämnd